

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКА ДЕРЖАВНА ІНЖЕНЕРНА АКАДЕМІЯ

**ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК
ЗАПОРІЗЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ
ІНЖЕНЕРНОЇ АКАДЕМІЇ**

Випуск 1 (13) 2018

ЗАПОРІЖЖЯ

2018

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Коваленко О.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства Запорізької державної інженерної академії.

Відповідальний секретар:

Трифонов Г.Ф. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства Запорізької державної інженерної академії.

Члени редакційної колегії:

Воронкова В.Г. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії, академік Української академії політичних наук.

Гринько Т.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та управління Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

Двігун А.О. – доктор економічних наук, професор, начальник відділу регіональної політики НІСД при Президентові України.

Колосов А.М. – доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Старобільськ).

Макаренко А.П. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту Запорізької державної інженерної академії.

Меджибовська Н.С. – доктор економічних наук, професор кафедри економічної кібернетики Одеського національного економічного університету.

Метеленко Н.Г. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Запорізької державної інженерної академії.

Орловська Ю.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва і архітектури».

Салига К.С. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та моделювання економічних систем Класичного приватного університету, академік Академії економічних наук України.

Семенов А.Г. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства, проректор з науково-педагогічної роботи, директор Інституту економіки Класичного приватного університету, академік Академії економічних наук України.

Сталінська О.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства Донецького національного університету (м. Вінниця).

Абдугалієв А.М. – голова правління АТ «Енергоінформ», доктор, Казахський економічний університет імені Т. Рискулова (м. Астана, Республіка Казахстан).

Марчін Вінерскі – Ph.D. in Economics, старший викладач кафедри загальної теорії економіки факультету права, адміністрації і економіки Інституту економічних наук Вроцлавського університету (м. Вроцлав, Республіка Польща).

Морозов Л.В. – доктор технічних наук, професор, директор відділу інновацій та інвестицій у вищій школі імені Тадеуша Котарбінського (м. Ольштин, Польща).

Саткалієва Т.С. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри Менеджменту Університету Нархоз, заслужений діяч Республіки Казахстан, почесний працівник освіти (м. Алмати, Республіка Казахстан).

Шапошников К.С. – доктор економічних наук, професор, директор Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій.

Шелег М.С. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки торгівлі Білоруського державного економічного університету (м. Мінськ, Республіка Білорусь).

Електронна сторінка видання – www.e-visnyk.zdia.zp.ua

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази **Index Copernicus**

Видання входить до «Переліку друкованих фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» на підставі Наказу МОН України від 11 липня 2016 № 820.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Запорізької державної інженерної академії
(протокол № 3 від 29.03.2018 р.)

Науковий журнал
«Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії»
zareestrovano Міністерством юстиції України
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 21933-11833ПР від 23.03.2016 року)

© Редакційна колегія, 2018

© Автори статей, 2018

© Запорізька державна інженерна академія, 2018

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ
ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Гріненко А.Ю. ІНСТИТУТИ ВЛАДИ, ЇХ МІСЦЕ І РОЛЬ В ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ.....	9
Мороз С.В., Костюк І.В. ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ.....	13

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО
І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Колінець Л.Б. ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ 2008–2010 РОКІВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	18
Пробоїв О.А. СВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	23
Резникова Т.А. РАЗВИТИЕ ХЕДЖИРОВАНИЯ В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ И ТНК.....	31

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Алишанов Фаїк Фархад-огли АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ.....	37
Зелінська А.М. ОЦІНКА ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВИРОБНИЦТВА ТВЕРДОГО АГРОПАЛИВА В УКРАЇНІ.....	41
Верхоглядова Н.І., Мардус Н.Ю. ПОСТУЛАТИ РОЗВИТКУ ОБ'ЄКТІВ І СИСТЕМ ТА ВІДПОВІДНІСТЬ ЦИМ ПОСТУЛАТАМ ПРОЦЕСІВ, ЩО ПРОТІКАЮТЬ НА ВНУТРІШНЬОМУ РИНКУ ТОВАРІВ.....	44
Проскуріна М.О. ДО ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ КУЛЬТУРИ.....	50
Удовиченко С.М. НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: АГРАРНИЙ АСПЕКТ.....	55
Чернега І.І. ЗАХОДИ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЮ СИСТЕМОЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	60

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Астахова І.Е. ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВИХ ФАКТОРІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	65
Бердар М.М. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПЕРЕРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ УМОВАХ.....	68
Бобко Н.А. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ СИСТЕМ.....	74
Борисяк О.В. ОПТИМІЗАЦІЙНІ ВИКЛИКИ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ.....	78
Вдовенко Н.М., Павленко М.М. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	83
Вешко О.В. ПРОБЛЕМА ОПТИМІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОВЕДІНКИ МУЛЬТИКУЛЬТУРНИХ ГРУП В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	87

Водовозов Є.Н., Палант О.Ю. ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ РОЗРАХУНКІВ НА ГРОМАДСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ.....	92
Дашко І.М. СУТНІСТЬ ТА МЕХАНІЗМ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕСУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....	99
Єгорова О.М. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	104
Жуков В.В. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	111
Зборовська О.М., Марков Б.М. СЕГМЕНТУВАННЯ РОЗДРІБНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	114
Кавун В.А. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТНИМИ РИЗИКАМИ.....	120
Лазоренко В.В. АНАЛІЗ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	124
Мартинов А.А., Розмислов О.М. ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ЗАТРАТАМИ НА ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА.....	129
Олійник Н.М., Макаренко С.М., Мустратова К.О. ПЛАНУВАННЯ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ.....	135
Ситник О.Ю. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АВІАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА	139
Скупейко В.В. АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	145
Сталінська О.В. ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ.....	150
Стоєв В.Л. АВС-МЕТОД ЯК КОРИСНИЙ ВАЖІЛЬ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	153
Тарасова К.И. ВЛИЯНИЕ ЭЛЕКТРОННОГО РЕКРУТИНГА НА ПРОЦЕСС НАЙМА ПЕРСОНАЛА.....	157

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Гудзь П.В. ВИЗНАЧЕННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ КЛАСТЕРУ ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ КЛАСТЕРНОЇ ПОЛІТИКИ.....	161
Зеленко О.О. СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТУ В ЕКОНОМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	165

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Розмарина А.Л., Колонтай С.М. АНАЛІЗ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЇ ТА ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ.....	170
Terekhov Ye.V., Mormul T.M. ENTSCHEIDUNGSORIENTIERTE ASPEKTE DER NACHHALTIGEN BODENNUTZUNG IN DEN TAGEBAUEN.....	173

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Лукашова Л.В. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	179
--	-----

Смутчак З.В. БЕЗВІЗОВИЙ РЕЖИМ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЗОВНІШНІ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	186
---	-----

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Гудзь Ю.Ф., Янковський В.А. ОЦІНКА МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ.....	192
Мирончук В.М., Чубар Ю.К. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ АНТИІНФЛЯЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ.....	199
Поліщук Н.В. ІПОТЕКА ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕХАНІЗМУ КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	204
Тустановський Ю.Г. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНА СУТЬ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА.....	207
Холодилова А.О. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕБАНКІВСЬКИХ КРЕДИТНИХ УСТАНОВ	211

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Клюс Ю.І. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПІДґРУНТЯ ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	216
---	-----

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Райко Г.О., Карамушка М.В., Волкова О.В. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ТА ПРАКТИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЖИТЛОВИЙ СЕКТОР НА ОСНОВІ ПРОЕКТНОГО ПІДХОДУ.....	221
--	-----

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 658.821:339.9

Астахова І.Е., к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки
та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
*Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця*

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВИХ ФАКТОРІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Астахова І.Е. Особливості маркетингових факторів забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства. У статті досліджено чинники забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства. Виявлено їх значущість для успішного функціонування національних підприємств на міжнародному ринку. Проаналізовано класифікацію факторів впливу на конкурентоспроможність підприємства. Представлено структуру конкурентного середовища підприємства. Виявлено взаємозв'язок основних складників міжнародної конкурентоспроможності, конкурентних переваг і конкурентного статусу підприємства.

Ключові слова: міжнародна конкурентоспроможність, міжнародний ринок, фактори конкуренції, конкурентне середовище, конкурентний статус.

Астахова И.Э. Особенности маркетинговых факторов обеспечения международной конкурентоспособности предприятия. В статье исследованы факторы обеспечения международной конкурентоспособности предприятия. Выявлена их значимость для успешного функционирования национальных предприятий на международном рынке. Проанализирована классификация факторов влияния на конкурентоспособность предприятия. Представлена структура конкурентной среды предприятия. Выявлена взаимосвязь основных составляющих международной конкурентоспособности, конкурентных преимуществ и конкурентного статуса предприятия.

Ключевые слова: международная конкурентоспособность, международный рынок, факторы конкуренции, конкурентная среда, конкурентный статус.

Astakhova I. Features of marketing factors of ensuring the international competitiveness of the enterprise. In the article the factors of ensuring the international competitiveness of the enterprise were investigated, their significance for the successful functioning of national enterprises in the international market was revealed. The classification of factors of influence on enterprise competitiveness was analyzed. The structure of the company's competitive environment was presented. The interrelation of the main components of international competitiveness, competitive advantages and competitive status of the enterprise was revealed.

Keywords: international competitiveness, international market, competitive factors, competitive environment, competitive status.

Постановка проблеми. У нинішніх умовах, які характеризуються постійною зміною зовнішніх факторів, зростанням ризику діяльності, питання конкурентоспроможності підприємств на зовнішньому ринку є досить актуальним. Конкурентоспроможність підприємства на міжнародному рівні стає відбиттям наявності у нього складного комплексу відносних переваг над суперниками-конкурентами (реальними або навіть потенційними) у сфері реалізації ключових факторів конкуренції.

Досліджуючи конкурентоспроможність підприємств, необхідно брати до уваги велику кількість чинників, які сприяють ефективності функціонування компанії чи послаблюють її. На формування конкурентоспроможності підприємства на зовніш-

ньому ринку значний вплив мають маркетингові чинники зміни зовнішнього середовища та здатність підприємства вчасно й адекватно реагувати на них.

Для повного розуміння міжнародної конкурентоспроможності підприємства, глибокої уяви щодо формування конкурентних переваг необхідно проаналізувати основні чинники, що впливають на неї.

Статтю присвячено обґрунтуванню особливостей впливу маркетингових факторів на забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням міжнародної конкурентоспроможності підприємства багато уваги приділено в наукових працях закордонних учених: Г. Азоєва, І. Ансоффа, Б. Карлофа, Ф. Котлера, М. Портера, А. Файоля та

ін. Дослідженням цього питання займалися й вітчизняні вчені, серед яких: Г. Бондаренко, А. Воронкова, В. Горбатов, А. Градов, Ю. Козакова, А. Люкшинов, Е. Мінько, С. Пермінова, Л. Піддубна, І. Піддубний, В. Пономаренко, І. Сіваченко, Т. Шталь.

Постановка завдання. Мета статті полягає у дослідженні маркетингових чинників забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства та виявленні їх значущості для успішного функціонування національних підприємств на міжнародному ринку.

Виклад основних результатів. Чинники міжнародної конкурентоспроможності – це інструменти, внутрішні та зовнішні сили, які зумовлюють об’єктивний та суб’єктивний вплив на формування конкурентного середовища. Для того щоб підвищити конкурентоспроможність національних виробників, потрібно створити необхідні умови, які будуть не гіршими, ніж в іноземних виробників. У результаті цього підвищиться й рівень конкурентоспроможності у цілому [1].

Для того щоб визначити основні чинники міжнародної конкурентоспроможності підприємства, розглянуто їх різноманітні класифікації. На деякі з них слід звернути увагу. Так, за класифікацією Т.В. Шталь виділяють чинники макро- та мікросередовища. Всі чинники макросередовища поділені на декілька блоків: політико-правові, НТП, ринково-галузеві, соціально-економічні, демографічні та екологічні. Чинники міжнародної конкурентоспроможності підприємства на макрорівні об’єднані у п’ять груп: техніко-технологічні, структурно-організаційні, економічні, ресурсні, соціологічні та культурологічні [2, с. 20–22].

У табл. 1 представлено класифікацію факторів впливу на міжнародну конкурентоспроможність підприємства, яку пропонують С.О. Пермінова та Є.В. Романко. На їхню думку, на міжнародну конкурентоспроможність підприємства певною мірою впливає загальноекономічний базис у країні, який визна-

чається динамізмом економіки, гнучкістю фінансової системи, забезпеченістю трудовими ресурсами.

Аналізуючи цю класифікацію, можна сказати, що всі фактори міжнародної конкурентоспроможності підприємства поділяються на зовнішні та внутрішні. Своєю чергою, зовнішні фактори складаються з двох груп: макрооточення та безпосереднє оточення, які мають суттєвий вплив на конкурентну позицію підприємства на ринку.

Як показує світовий досвід, достатнього рівня конкурентоспроможності досягають ті підприємства, які, по-перше, можуть оптимально реалізувати свої національні переваги та постійно підвищувати продуктивність праці, а по-друге, ефективно використовувати ресурси, які є на міжнародних ринках товарів, послуг, інвестицій та інновацій [3, с. 72].

Іншого підходу до класифікації факторів конкурентоспроможності підприємства дотримуються І.Ю. Сіваченко та Ю.Г. Козак, які виділяють чотири групи факторів національної конкурентоспроможності: політико-правові, економічні, соціокультурні, ресурсні та інфраструктурні [4, с. 21–23].

На рис. 1 зображено класифікацію факторів міжнародної конкурентоспроможності підприємства, яку виділяють І.З. Должанський та Т.О. Загорна. Як бачимо, у цій класифікації акцент зроблено на зовнішні та внутрішні фактори міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

Отже, розглянувши наявні підходи до класифікації чинників конкурентоспроможності підприємства, треба відзначити їх безумовний вплив на результати діяльності підприємства в конкурентному середовищі.

Невід’ємним складником ринкової економіки є створення й розвиток конкурентного середовища – сукупності зовнішніх стосовно конкретного підприємства чинників, які впливають на конкурентну взаємодію підприємств відповідної галузі, а в результаті й на міжнародну конкурентоспромож-

Таблиця 1

Фактори впливу на конкурентоспроможність підприємства [3, с. 71–72]

Зовнішні фактори			
Макрооточення		Безпосереднє оточення	
Ініціатор фактору	Фактори	Ініціатор фактору	Фактори
Уряд	Дії уряду	Конкуренти	Дії конкурентів
Економіка	Тенденції в економіці	Постачальники	Дії постачальника
Суспільство	Тенденції в політиці, культурі	Клієнти	Економічний потенціал клієнтів
Керівництво фірми	Тенденції в галузі	Ринок робочої сили	Реакція ринку
Природне середовище	Географічне розташування, клімат	Партнери	Дії партнерів
Випадок	Форс-мажорні обставини	Кредитори	Дії кредиторів
Внутрішні фактори			
Ініціатор фактору		Фактори	
Фірма		Якість, ціна, компенсація, пільги	
Маркетингова служба		Реклама, маркетингові стратегії	
Стратегічний потенціал		Стан технічних, інформаційних, фінансових ресурсів	

ність підприємств. Конкурентне середовище неможливо чітко відокремити від поняття «ринку». Конкурентне середовище – це результат взаємодії суб’єктів, що функціонують на ринку, який являє собою певний рівень економічного суперництва і можливість впливу окремих суб’єктів на загальну ситуацію на ринку [6, с. 12].

Для того щоб зрозуміти, як можна підвищити міжнародну конкурентоспроможність підприємства, необхідно також проаналізувати структуру конкурентного середовища підприємства.

На рис. 2 представлено структуру конкурентного середовища підприємства.

Аналізуючи рис. 2, можна виділити шість основних факторів конкурентного середовища підприємства: держава, яка здійснює політику в галузі та регулює конкуренцію; підприємства, які вступають на певний ринок; підприємства, які входять на певний ринок; постачальники продукції на ринок; підприємства, які виробляють товари-замінники, сопопостачальники продукції на ринок; підприємства, які виробляють товари-замінники, споживачі готової продукції; підприємства-виробники (продавці) продукції.

Без аналізу цих чинників, які становлять систему конкурентного середовища підприємства, практично неможливо ефективно працювати на ринку.

Розглянувши всі зазначені підходи до класифікації факторів впливу на міжнародну конкурентоспроможність підприємства, автором виявлено певний взаємозв’язок між її основними складниками, який знайшов своє відображення на рис. 3.

На думку автора, саме такий підхід до формування конкурентних переваг підприємства дасть змогу підприємству підтримувати конкурентний статус.

Необхідність у забезпеченні міжнародної конкурентоспроможності підприємств особливо актуалізується з огляду на інтенсифікацію міжнародних економічних відносин України у цілому та вітчизняних підприємств зокрема. Для того щоб підтримувати високий рівень конку-

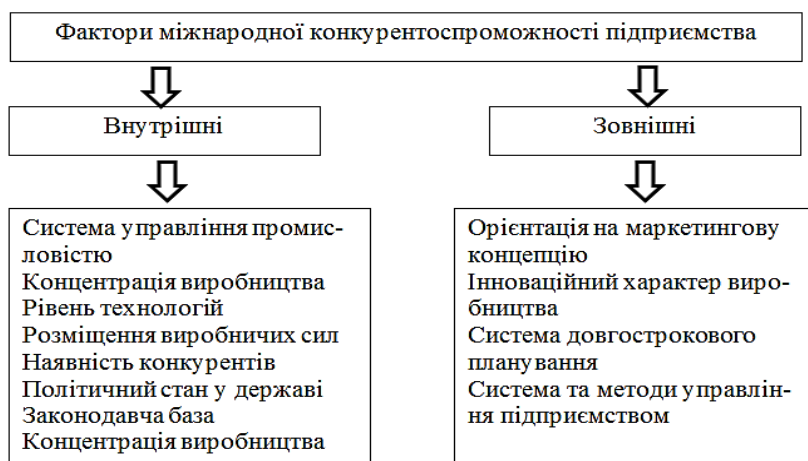

Рис. 1. Класифікація факторів міжнародної конкурентоспроможності підприємства [5]

Рис. 2. Структура конкурентного середовища підприємства [6, с. 18]

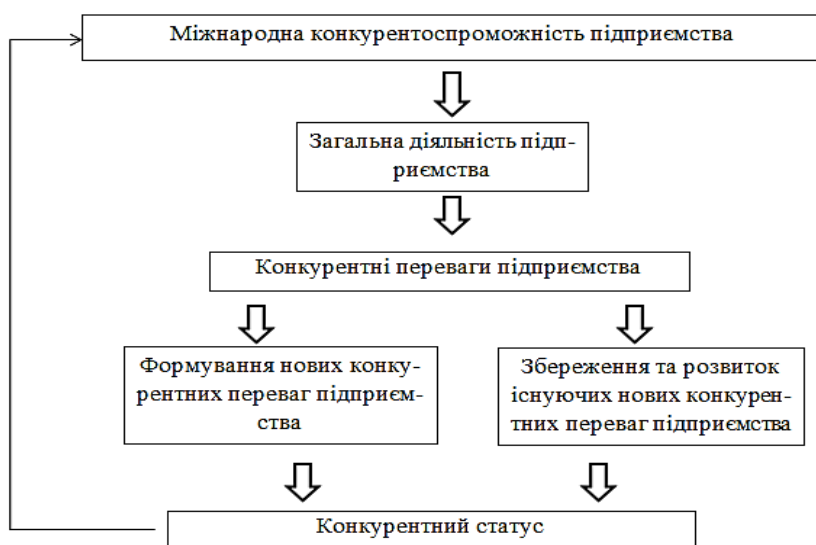

Рис. 3. Взаємозв’язок основних складників міжнародної конкурентоспроможності, конкурентних переваг і конкурентного статусу підприємства

(розроблено автором)

рентних переваг, необхідно також використовувати й державний вплив на процес забезпечення конкурентоспроможності підприємств і галузей національної економіки. Держава повинна створити необхідні умови для виникнення і підтримки конкурентних переваг національної економіки у цілому.

Висновки. Таким чином, розглянувши маркетингові чинники забезпечення міжнародної конкуренто-

спроможності підприємства, виявлено взаємозв'язок між основними складниками міжнародної конкурентоспроможності, конкурентними перевагами та конкурентним статусом підприємства. Отже, для успішного функціонування підприємства на міжнародному ринку необхідно постійно аналізувати та враховувати вплив цих факторів на результати зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Список літератури:

1. Чинники забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства. URL: www.rusnauka.com/7_PNI_2015/Economics/2_188760.doc.htm.
2. Шталь Т.В., Змеєва А.А. Систематизация методов оценки международной конкурентоспособности предприятия. Бизнес Информ. 2016. № 1. С. 20–25.
3. Пермінова С.О., Романко Є.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю як фактор успіху сучасного підприємства. Молодий учений. 2016. № 2(29). С. 71–75.
4. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств / І.Ю. Сіваченко, Ю.Г. Козак, Н.С. Логвинова. Київ: Центр учбової літератури. 2010. 226 с.
5. Конкурентоспроможність підприємства. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=10502>.
6. Стратегія диверсифікації в управлінні міжнародною конкурентоспроможністю підприємства / В.В. Стадник, М.А. Йохна, Г.О. Соколюк. Хмельницький: ХНУ, 2013. 138 с.

УДК 338.45

Бердар М.М., к.е.н., доцент,
доцент кафедри підприємництва
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ УМОВАХ

Бердар М.М. Особливості управління розвитком вітчизняних підприємств переробної промисловості у трансформаційних умовах. У статті досліджено сутність, зміст та особливості управління переробною промисловістю на макро-, мезо- і мікрорівні. Сформульовано основні принципи управління, на яких має базуватися ефективна система сучасного переробного виробництва. Визначено сутність і зміст промислової політики як інструменту управління галуззю на макрорівні, її різновиди та моделі, а також найбільш прийнятну з них для України.

Ключові слова: промисловість, переробна промисловість, управління, промислова політика, принцип, механізм.

Бердар М.М. Особенности управления развитием отечественных предприятий перерабатывающей промышленности в трансформационных условиях. В статье исследованы суть, содержание и особенности управления перерабатывающей промышленностью на макро-, мезо- и микроуровне. Сформулированы основные принципы управления, на которых должна базироваться эффективная система современного перерабатывающего производства. Определены суть и содержание промышленной политики как инструмента управления отраслью на макроуровне, ее разновидности и модели, а также наиболее приемлемая из них для Украины.

Ключевые слова: промышленность, перерабатывающая промышленность, управление, промышленная политика, принцип, механизм.

Berdar M.M. Features of the management of the development of domestic processing enterprises in the transformation conditions. The essence, content and peculiarities of management of the processing industry at the macro, meso and micro levels are investigated in the article. The basic principles of management on which the effective system of modern processing production should be based are formulated. The essence and content of industrial policy as an instrument for managing the sector at the macrolevel, its varieties and models, as well as the most acceptable one for Ukraine, is determined.

Key words: industry, processing industry, management, industrial policy, principle, mechanism.